

NÉPNEVELŐK LAPJA.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI SZAKKÖZLÖNY.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON A NAGY SZÜNIDŐBEN IS.

Laptulajdonos és kiadó: A „NÉPNEVELŐK BUDAPESTI EGYESÜLETE.”		Felelős szerkesztő: SOMLYAY JÓZSEF.
Előfizetési ár:	A lap szellemi részét illető közlemények, valamint a vidéki előfizetők részéről beküldendő díjak és reklamációk a szerkesztő neve alatt Budapest, I. ker. Krisztinaváros, Pálya-utca 9-ik sz. a. küldendők.	TARTALOM: Anyagi helyzetünk kérdéséhez. DANKÁNICUS MIHÁLY. — Jogtalan panasz. Egy másik fővárosi tanító. — A közelgő méh, AMICUS. — Tárca: Veszprémtől Almádiig. MICHALECZ JÓZSEF. — Irodalom. — Veigyecsek. — Szerk. üzenetek.
Egész évre 4 frt		
Fél évre 2 frt		
Negyed évre 1 frt		
Egyes szám 10 kr.		

Anyagi helyzetünk kérdéséhez.

(Két közlemény.)

(I.) Az ungmegyei általános tanító-egyesület — mint tudjuk — felkérte a társ-egyesületeket, hogy véleményökkel járuljanak hozzá a néptanítók anyagi helyzetének javítását célzó módoszatok megállapításához.

Azt felesleges bizonyítgatni, hogy, ha a tanító fizetéséből nem tud vagy nagyon bajosan tud megélni, a tengődés, kinlódás következményeit nem csak a tanító magán-élete, hanem az iskola is megérzi; mert a tanító fizetése és működése közt körülbelül afféle összefüggés van, mint a gőzgép és a fűtő-anyag közt.

Mindenek előtt az a kérdés merül fel, ki van érdekelve a tanító működése iránt? mert az érdekelteknek kell a tanító megélhetéséről s ez által a tanügyi biztosításáról gondoskodniok.

Az iskolai nevelés iránt igen sokan és sok oldalulag vannak érdekelve. Nevezetesen: az egyén, a község, az egyház, a társadalom, a nemzet, az állam.

Azt nem mondhatjuk, hogy az oktatásügy mind ezen érdekelték részéről épen nem támogattatnék; mert mindannyian állítottak iskolákat, s azokat napjainkig fenn is tartják. De hogy ez a gondoskodás a mai viszonyok közt s a mai kor követelményeivel szemben elegendő-e? az megint más kérdés, melyre szándékom később áttérni.

Lássuk, hogyan állunk gondoskodásuk mellett napjainkban.

A nevelés egyik főérdekelteje: az állam, számos iskolát tart fenn; tanítóit oly fizetéssel látja el, mely a helyi viszonyokhoz képest megélhetésüket körülbelül biztosítja. Nem akarom mondani, hogy ezen iskolák általában nem, de nagyobb részt nem felelnek meg a hozzájuk kötött várakozásnak; mert nincs bennök szakfelügyelet. Volt alkalmam egy vidéken látni 3 állami iskolát, a melyeknek tanítói egyetértettek abban, hogy az első osztályú gyermekekkel az első évben 16—18 betűnél többet végezni lehetetlenség. Ezen csodálkoztam, nem akartam elhinni. Kértem,

avassanak be engem módszerükbe. Midőn ezt megtették, el kellett hennem. Mert az irvaolvasást így tanítják: az „almáriom“ szónál elmondatnak először a gyermekkel minden betűt: a-l-m-á-r-i-o-m s utána olvastatják: almáriom. Ez a módszer semmiben sem különbözik a silabizáló módszertől, tán még mögötte áll. Szánalommal néztem végig vizsgálatokat. Ezen iskolákat a tanfelügyelő minden évben rendszeren meglátogatta s meg volt velök elégedve. Pedig nem közönséges hirnévnek örvend e tanfelügyelő.

Általában azt tapasztaltam, hogy az állami iskoláknál hiányzik a polgárság részéről az iskola üdvös működésére oly amnyira szükséges érdeklődés. Ha az állam az iskola ügyét a maga kezébe vette, a polgárság a gondot s a terhet a maga vállairól levettnek tekinti, s többé az iskolával mit sem törődik. Legalább ezt a benyomást tette reám egy, az állam költségén felállított iskola megnyitása alkalmával az a sajnos tény, hogy a község részéről senki sem volt jelen az ünnepélyen, ki az új iskolát üdvözölte volna, pedig ünnepnapon történt a megnyitás.

Évenként összeállított statisztikai adatok haladást mutatnak. Tudnunk kell, hogy ezen statisztikai adatokat első sorban a tanítók és másod sorban a tanfelügyelők állítják össze s szolgáltatják be a ministeriumnak; mind-egyiköknek érdekében fekszik a kedvező eredmény feltüntetése. — Így esik meg aztán, hogy a siker csak a papiroson kedvező. — Tán éppen ezt látszik igazolni egy magas állású kormányfőruknak e nyilatkozata: nevelésügyünk is halad, de csak mennyiségére s nem minőségére nézve is.

Hazánkban második iskolafenntartó a felekezet. Ezen iskolák tanítói azonban a mai nap követelményeinek megfelelő nevelői munkásságot kifejteni nem bírnak. Midőn ezeknek az állomásoknak a dotatiója állapítatott meg, mások voltak a követelmények, mint ma. Akkor a tanítói működés a kántorságnak egy mellék teendője volt; ma a tanítói működés az összes erejét követeli az ilyen állomáson levőktől. Pedig a felekezeti tanító a megélhetését emeltek temérdek teendőjével s elfoglaltságától ezt legjobb akarata mellett sem teheti. Így az iskolának harmad vagy negyed sorban jut olyan — a milyen munka. Ezen nem csodálkozhatunk. Minden embernél első az önfertartás s csak azután jöhet a közjóra való munkásság, oly mértékben, a minőben valaki ráér vagy hatalmában áll. Jól működni, plane az iskolában, a hol a törekvésnek s munkásságnak csak évek múlva van látszatja s eredménye, s még akkor is megjutalmazatlan marad a fáradság, éhenhalállal szemben lehetetlenség. Ebben az állapotban a legmerészebb képzelet által ragyogó színekkel ecsetelt kép, a legkeneteljesebb dicshymnus: csengő érez és zengő czimbalom.

Harmadik iskolafenntartó a község. A jól szervezett községi iskolák nézetem szerint valamennyi közt legjobban oldják meg a tanczélt.*) A községi iskoláknak a többiek felett az a kiváló előnyük van, hogy a szülők s a polgárság élénk figyelemmel kísérik az iskola működését s az iskolával együtt összeműködnek a nevelési cél elérésére.**)

*) Szerintünk bármely iskola „megoldhatja“ a „tanczélt“, ha „jól szervezett“, s e nélkül egy sem, tehát a községi iskola sem. — Szerk.

**) Kérdés marad, hogy a „szülők“, az „iskolaszék“ és „előljáróság“ „összeműködése“ — különösen kis helyeken — javára válik-e mindig az iskolának? — Szerk.

az iskolaszék s a községi előljáráóság a nevelés iránt meleg érdeklődéssel viseltetik s a tanítók megélhetését munkájuk értékének figyelembevételével a hely- és időnek megfelelő fizetés által biztosítja — majdnem semmi kivánni valót sem hagy hátra. Csakhogy fájdalom, még mi fővárosi tanítók sem mondhatjuk el magunkról, hogy munkánk becse a hely és idő követelményeinek megfelelőleg volna méltatva a fizetésben.

Hasonlót lehet mondani az egyesületek által fenntartott iskolákról, ha az egyesületet szándékában a nevelés magasztos szelleme vezérli.

A magán iskolákról, a mennyiben ezek, legalább első tekintetre, a közügy érdekkörén kívül esnek, ez alkalommal nem szólhatunk.

E szomorú állapotokon nem segíthetnek azon újabb intézkedések, melyek szerint a hiányos paedagogiai képzettségű tanítók mozdítottassanak el. Alapos paedagogiai készségű ember nem akad, még akkor sem, ha még egyszer annyi tanítónk volna, olyan állomásra, melynek évi jövedelme egy fél telek, 50—60 firt tanítói fizetés, s egy kis stóla. Hiába képesítenek tanítókat mindenféle képzőkben, azon reményben, hogy a nélkülözés rákényszeríti a képzett embert ilyen állomásra. A nélkülözés csak megbéníthatja s munkaképtelenné teheti még a legjobb tehetséget is s legfellebb a halálba kergeti.*) Hagyják ott az olyan félkegyelmű szerencsétleneket, kegyelmezzenek meg nekik! hagyják tovább tengetni életüket! ugy is az adott körülmények közt több jót tesznek ők, mint a mennyi jót tehetne ilyen körülmények közt a mai kor követelményei szerint képzett tanító. Igényeik nincsenek; örülnek, ha élhetnek olyan kenyér mellett, melyet, ha jobb körülmények közt növekedett ember látna, hotentották vagy papuák közt gondolná magát. Azt kérdeznék: ember-e az, a ki ily élelemmel él? A milyen a jutalom olyan a munka. Az angol, az olasz munkás nehezebb munkát s többet képes produkálni, mint hazánkbeli; ezt tudjuk a vasut építésből; de aztán busásabban is megfizeteti munkáját. Ők is tanítanak, de csak télen s nem sokat: imádságot, ábéczt írást s egy kis számolást, vagy legalább a számjegyeket ismertetik meg. Tavasszal, nyáron sem a tanítványt sem a tanítót nem lehetne az iskolába csalogatni. Téli-re-valóról kell mindenkinek gondoskodnia; nyáron nem lehet az iskolában danolni, mert télen felkopnék az álluk. A férfiak, nők mezei munkával vannak elfoglalva; a gyermekek, házat, libát, malacot, marhát őriznek. Én megvagyok győződve, hogy ilyen helyen a legjelesebb képzettségű s legjobban dotált tanítónak az akarat ereje a nép szegénységén hajótörést szenvedne.**)

Dankánics Mihály.

Jogtalan panasz.

(Levél a szerkesztőhöz.)

A „Néptanoda“ május 28-án megjelent 22. számában „egy fővárosi tanító“ élénken panaszodik a felett, hogy „egy-két jóakaró“ elég vakmerő a „tanítói zseb kiszivattyúzása“-ra vállalkozni a különféle czimeken való örökös gyűjtések által.

*) No! a halálba talán még sem!... Inkább — más pályára. Szerk.

**) Arra való az állam, hogy az ily bajokon segítsen. Hát a szegények nyomorát még a tudatlanságban hagyással is tetézzük!? — Szerk.

Az elkeseredés éle — úgy látszik — a fővárosiak által legutóbb megindított néhány gyűjtés ellen van fordítva. A vidéken is itt-ott előforduló egy-két gyűjtés mintha csak azért volna felhozva, hogy a nemes felháborodásnak helyi, tán épen egyéni színezete el legyen véve az általánosítás által.

Nem kutatjuk, nem kérdezzük, ki az „az igaz ügyet szívében viselő kartárs,“ mert nem tartozunk azok közé, akik mindennél csak azt a kérdést erőszakolják: „ki írta?“ csak azzal szeretünk foglalkozni, hogy mi van írva?

Teljesen elfogadjuk azt a felfogást, hogy üggyársainknak különben se nagyon teli zsebét nem szabad minden aprólékosságokra, vagy mondjuk: haszontalanságukra, igénybe vennünk; de nem fogadjuk el azt, hogy az Eötvös-alapra való gyűjtésen kívül minden más gyűjtés ilyféle haszontalanság volna.

A főváros tanítói közül különösen senkit se lehet azzal vádolni, hogy minden apró-cseprő alkalmat felhasználnak a tanítók „kizsebelésére“. Jó ideje nem gyűjtött bizony itt senki olyan felháborító mindenféle ségre. Hogy a gondviselés jónak látta megengedni, hogy mostanában rövid idő alatt oly körülmények kerüljenek napirendre, melyek a magyar tanítói közszellem méltósága érdekében ily irányban is önként magukra vonták figyelmünket, arról senki, de senki se tehet.

Azért, hogy valaki szegény, (koldusok koldusá“-nak tán mégse lehet mondani,) talán nem helyes azt követelnünk tőle, hogy az együtt érzésből fakadó önbizalom magasztos érzelméről is lemondjon. Mi úgy hiszszük, hogy erről nemesak lemondani nem szabad, de ellenkezőleg, Isten és világ előtt be kell bizonyítaniuk, hogy a magyar tanító még „koldus“-tarisznyával nyakában is tud nemes lenni, szépért, magasztosért lelkesülni, s nemcsak akkor, ha a javait közénk visszaosztó alapítvány gyarapításáról, hanem akkor is, midőn csak erkölcsi cél eléréséről van szó, vagyis midőn a jótetésért nem jár vissza másik jótetés, legfeljebb egy „Isten fizesse meg!“ jó kívánság.

S az utóbbi időben a fővárosból kiindult gyűjtések mindegyikének ilyen alapja volt.

A Zubek-féle gyűjtés nem volt haszontalanság, mert a felfuvalkodott gög által arczulusapott tanítói jog védelmében kellett megmutatnunk, (bár impozásabbul mutathattuk volna meg!) hogy a magyar tanítói karból nem vészett ki a jogérzet, s ahol ez van megsértve, ott mi nem csak dictiózni, de — minden koldusságunk mellett is — a körülmények által kívánt minden irányban tenni is tudunk.

A Karacs-féle alapítványra szóba hozott (de még eddig meg se indított) gyűjtés nem volt haszontalanság. A magyar nőnevelés apostolának még verejtékek árán is emléket emelni oly tett, melylyel a magyar tanítóság mindenkifőlött és elsősorban önmagát tiszteli meg, mert bizonyítékát adja, hogy egész nagyságában átérti és átérzi, mily eléggé nem is méltatható nemzeti nagy érdekét szolgál az, ki az embernevelés legfontosabb érdekének, a nőnevelésnek tesz szolgálatot.

Vagy az E. M. K. E. részére való gyűjtés volt haszontalanság? Aki azt hiszi, az tiltsa meg a szívnék, ha szegény tanító keblében dobog, hogy ne merjen együtt érezni nemzetével.

Jaj! Hisz nem ez a baj! mondja az „egy fővárosi tanító.“ Ebben

az esetben nem magában a gyűjtés tényében van a hiba, hanem annak a módjában. Ott van a hiba, hogy a tanítók, mint „kaszt“ gyűjtenek, s nem elégsznek meg azzal, hogy mint polgárok tegyék filléreiket a többi polgárokéhoz, s ne csináljanak abból czégért, hogy ezt mi tanítók tesszük ám!

Hát ez oly aprólékos szörszálhasogatás, csomó keresés a kákán, hogy alig érdemli meg a hozzászólást. S hogy mégis tesszük, azért van, mert hallgatásunkat az „egy tanító“ másra magyarázhatná.

Nem áll az, hogy ilyen „kaszt“-szerű gyűjtéseket csak mi tennénk. Ellenkezőleg, alig van, aki másként tenne. Avagy „egy fővárosi tanító“ úr soha se hallott még ilyesmiről?: „az x.-i cipész társulat gyűjtése“, „az y.-i asztalos társaság gyűjtése“, „a v.-i iparos ifjuság gyűjtése“, „a z.-gazdakör gyűjtése“, „az egyetemi ifjuság gyűjtése“, „az m.-i gyár- vagy n.-i gőzmalom munkásainak a gyűjtése“, „a hírlapírók gyűjtése“, „az írók és művészek gyűjtése“. „a tisztviselők gyűjtése“ stb. stb., egész az elszámlálhatatlanságig.

Ezek mind a „kaszt“-szerűség nyilvánulásai, s ha a térbeliséget tekintve nem terjednek is ki úgy, mint a mi hasonló nemű gyűjtéseink, azért a jelleg nem szenved változást, mert ez csak azt bizonyítja, hogy ezen „kasztok“ között nincs meg az az általános solidaritás, ami meg van közöttünk, tanítók között.

De ha úgy volna is, mint „egy fővárosi tanító“ úr állítja, — ha az egész világ olyan szerény volna is, hogy sem az egyének, sem a kasztok nem mutogatnák mindenütt a maguk foga fehérjét, hanem elbűnának mind a magyar társadalom tevésének a köpenyege alá, s megelegdnének a pusztá öntudattal, hogy mint névtelen hősök ők is hozzájárultak egy porszemmel ahhoz az alkotmányhoz, melyen csak egyetlen czégér van, a magyar társadalom, magyar polgárság czégére: nekünk, tanítóknak, mostani társadalmi helyzetünkben, mégis a külön önálló cselekvés terét kellene megtartanunk.

Mi ez a helyzet? Az, hogy minden „kasztot“, (teljék kedvünk ebben a kifejezésben!) még a „napszamosok“ kasztját is figyelembe, számításba vesszük, csak a mienket méltóztatik mindenkinek figyelmen kívül hagyni. A tanítói kar sem mint ilyen, sem egyéneiben nem igen jön számításba. Nekünk még olyan se szabad, tőlünk még olyasmít is rossz néven vesznek, ami mindenkin k, még az utcaseprők „testületé“nek is meg van engedve: nekünk panaszkodni nem szabad, ha valami fáj; kérni nem szabad, ha valami hiányzik; szólnunk nem szabad, ha valamiben hiányt látunk, kimondanunk nem szabad, hogy ezt vagy azt így va y úgy czélszerűbbnek, helyesebbnek látjuk.

S miért nem szabad? miért veszik tőlünk mindezt rossz néven? Azért, mert az a felfogás rólunk, hogy mi nem vagyunk numerus; mert a rólunk való felfogás megegyezik azon szegedi „földész úr“ (ó-magyar nyelven: parasztgazda) felfogásával, ki a disznótorozók küszöbét átlépő kisbéresre rámorduult: „kutyának, cselédnek ajtón kívül a helye.“

Nohát ily viszonyok között elengedhetetlen kötelességünk minden erőnkkel arra törekedni, hogy egyszer mi is numerusok legyünk. Ezt pedig még egyetlen társadalmi osztály se érte el a mások kegyelméből; mi csak a minden téren, minden alkalommal, minden körülmények között önálló cselekvéssel érhetjük el.

Az élet egy óriási érdek-harcz, melyben kiméretlenül eltapostatik, ki a maga lábán járni, a maga karjával küzdeni nem tud.

Ne lelkesüljünk mi oly nagyon s örökösen a minden marha által taposott szerepeért, hanem legyünk azok, amiknek lennünk kell: a nemzet (nem „napszámossai”) — osztályrészesei, kik a nemzeti élet küzdelmeiben önálló helyet követelünk, hogy méltók legyünk a csorbitatlan jogok követelésére is.

Ezzel megmondtuk azt is, miért kell az általános részvétet felkeltett szerencsétlenségek alkalmával is rálépünk az önálló cselekvés terére, mint tettük a tűz által károsult tanítók részére megindított gyűjtéssel.

Feltűnő a panasz azon része, hogy a „Népn. budapesti egyesülete“ aligha ért egyet a fölhívást közrebocsátókkal, mert nincs aláírva az egyesület elnöke. Ez a passzus olyan személyes féle rágót látszik kölesönözni az egésznek.

Mi így tudjuk, hogy azt a leginkább neheztelt gyűjtést a választmány utólagosan a legnagyobb örömmel s egyhangú lelkesedéssel jóváhagyta. (L. a Népn. Lapja 23. számát.) Az elnöki aláírás hiánya aligha érvényteleníti a dolgot, lévén az a elnök mindenben egyenjogú helyettesítője az elnöknek.

S hogy miért helyettesíti az a elnök az elnököt? azt itt mindenki tudja annak az „egy“-nek a kivételével. Dehát hogy is lehet az, hogy „egy fővárosi tanító,“ aki — amint látszik — igen élénken érdeklődik az egyesület ügyei iránt, igen élénk figyelemmel kíséri annak ténykedését, nem bír tudomással arról, hogy elnökünk maga kérte a választmányt, mentené őt fel egy időre elnöki kötelessége alól. Így tehát ha az az „egy tanító“ még egy kicsit nagyobb figyelmet fordít az egyesületben történetekre, bizonyára nem kérdezi most azt, hogy — miért nincs az elnök neve aláírva?

Egyáltalában azokat a ledorongolni szándékolt gyűjtéseket nem „egy-két“ ember indította meg. Aki nyilvánosság elől elzárkozva nem volt, se nem vezette magát az embert mindig elfogulttá tevő indokok által, annak ezt bizonyítanunk felesleges.

Hanem azt már jogunk van kérdezni, hogy mikor a magyar tanítóság nem lát se zsebelést, se visszaélést, se helytelenséget a megindított gyűjtésekben, mert hiszen egész lelkesedéssel karolta azt fel minden tiltakozás, minden ellenmondás nélkül: mi és ki jogosítja akkor fel azt az egy szál fővárosi tanítót, hogy nagy garral „hands of“-ot kiabáljon!?

A gyűjtők nem zsebelnek, hanem csak kérnek. Adni senkinek se muszáj. S aki annyira „koldusok-koldusa“ hogy nem adhat, joga van-e szidni azokat, akik kérni — merészelnek!?! És azoknak a nevében, akik adnak, panasz nélkül, örömmel adnak, beszélhetnek-e olyanok, kik ezt — nem teszik? Ha nem panaszkodik az adakozó, mi joga van jajt, ki nem ad?

Még egy nem adakozó többségnek sincs joga pálcát törni egy adakozó kisebbség felett; mert mindenki csak a maga zsebének az ura. Annál kevésbé van joga pálcát törni a kar adakozása felett „egy“ vagy „egy-két“ embernek, csak azért, mert ők irtóznak az adakozástól.

*

Egy másik főv. tanító.

Nem volt szándékunk e levélnek helyt adni lapunkban, mert az ily pusztán izgágaságon alapuló ügyeknek a szakirodalom terén való létjogosultságát nem ismerjük el. De tapasztalván, hogy a Néptanoda támadó cikke tanítói körökben élénk megbeszélés tárgyát képezi, nem tehetjük ki magunkat annak a szemrehányásnak se, hogy a tanítókat érdeklő valamely ügyet figyelmen kívül hagyunk.

Tehát, bár nem szívesen, ki kellett adnunk t. ügytársunk levelét, melyre megjegyezzük, hogy arra a támadásra kár volt annyi szót vesztegetni; mert hiszen a legnemesebb indokoktól, a legnemesebb czéllal megindított, s mindenki által közlekedéssel fogadott s felkarolt mozgalom ellen indított ilyen támadás csak a támadóra nézve képez kedvezőtlen bizonyítványt.

Szerkesztő.

A mézelő méh.

Gyakorlati tanítás.

Twienhausen O. nyomán.

Czél: Kis barátim! Emlékeztek-e a minapi sétánk alkalmával mit láttatok az N. kertje végében? [Sokan jelentkeznek.] Úgy van, láttuk a méhest. És hol laktak azok a méhek? [A kasban laktak.] No, tehát a méhecskéről fogunk ma tanulni.

Analysis: Tudtok-e már valamit a méhecskéről? [A gyermekek, tapasztalás szerint, főleg vidéken már tudnak egyet-mást a méhekről; ezt akarjuk a következőkben szóról szóra bemutatni.]

A: A méhecske a kasban lakik. *B:* A fulánkkal szűr. *C:* A méhecske mézet készít. *D:* A méhecske szereti a virágokat. Tanító: Miért szereti a méhecske a virágokat? *E:* A méhecske a virágból szedi az édes nedvet. Tanító: Hogyan szedi föl a virágnedvet? *F:* Nyelvével fölnyalogatja a virágnedvet. Tanító: S mit készít az édes nedvből? *G:* Az édes nedvből készíti a mézet. — Mit tudtok még a méhecskéről? *H:* A méheknek van egy királynéjuk. *I:* A mi méheink rajzottak. Tanító: Ki látta még a méheket rajzani? [Többen jelentkeznek.] Tanító: Mikor láttad őket rajzani? *J:* A nyáron láttam. Tanító: Hogyan történt a rajzás? *K:* Egyszerre kirotottak a fiatalok a kasból. Tanító: Megtudná-e valaki mondani, miért hagyják el a fiatalok kasukat? *L:* A fiatal méhek új lakást keresnek. — *M:* A méhecske szereti a virágport. *N:* A virágportból viaszt készít. Tanító: S mit készít a viaszból? *O:* A viaszból készíti a sejtecskéket. Tanító: Ki látott már sejtecskéket? [Sokan jelentkeznek.] *P:* A sejtecskék között van a méz.

Tanító: A méhecske, azt mondtátok, szereti a virágokat, hogyan fér hozzájuk? *A:* Oda röpül. Tanító: Minek segítségével röpül? *B:* A méhecskének szárnyai vannak. Tanító: S a virágokhoz érve, ott folytonosan föl-alá röpköd? *C:* A méhecske néha a virágra rá is ül. Tanító: Mivel ül rá? *D:* A méhecskének lábál is vannak. Tanító: Ki látta már, hány lábacskája van a méhnek? *E:* Hat lába van. Tanító: Megtudnátok-e még azt is mondani, miképen talál a méhecske utjára? *F:* A méhecske lát, mert 2 szeme is van stb.

Összefoglalás: A méhecskének van 2 szeme és egy nyelve. Nyelvével a virág édes nedvét fölnyalogatja. Vannak szárnyai, van 6 lába és egy fulánkja. Van köztük egy királyné. A virágokból veszi a vi-

rágport. A virágporból készíti a viasz-sejtecskéket s a virág nedvéből a mézet. A sejtecskébe üríti a mézet. A fiatal méhek rajzanak. A méhek a kasban laknak.

1. Synthesis: **A test leírása.**

Nézzétek meg jól a méhecskét! Testén 3 részt különböztethetünk meg, u. m. fejet, tort és potrohot. Mit láttok a fejen? Fiu: A fejen van 2 szem, elől a homlokon 2 csáp és a száj. [A tanító jól teszi, ha a méh fejét a szájrészekkel a táblára is lerajzolja.] Hány részből áll a méh szája? Fiu: A méh szája 3 részből áll. — Mutasd meg a felső részét! Mutassátok meg szájakat felső részét! Hogyan nevezitek azt? Fiu: Szájunk felső része a felső ajak. Mi a neve tehát a méhszáj felső részének? Fiu: A méhszáj felső részének a neve szintén „felső ajak“. — Láttátok-e már ezt a részt valahol? Fiu: Láttuk, a cserebogár szájánál. — Hogyan neveztük ezt a részt akkoriban? Fiu: Ráfonyoknak neveztük. — Mi lehet ez a hosszú rész? Fiu: Ez a nyelv. — A méhecske nyelvét éppen úgy használja, mint a kutya. Ki látott már kutyát vizet inni? Fiu: A kutya fölnyalja a vizet. — A méhecske is így nyalja föl a virágnedvet.

Mutasd meg a méhecske torát! Mit veszel észre rajta? Fiu: A toron van 4 szárny és 6 láb. — Mely szárnyak a hosszabbak? Fiu: Az előszárnyak hosszabbak. — Minők a szárnyak? Fiu: A szárnyak átlátszók és hártásak. — Hasonlítsátok össze a lábakat! Fiu: A harmadik lábpár hosszabb a többinél.

Melyik a méhecske potroha? Tudtok-e valamit a potrohról? Fiu: A potroh végén van a fulánk, melyet védő eszközül használ ellenségei ellen.

Összefoglalás. A méhecske testén 3 részt különböztetünk meg, u. m. a fejet, tort és a potrohot. A fejen van 2 szem, elől a homlokon 2 csáp és a száj. A méhszájnak van egy felső ajka, vannak szárnyai és egy hosszú nyelve. A méhecske nyelvét úgy használja, mint a kutya, azaz fölnyalja a virág nedvét. A toron van 4 szárnya és 6 lába. Az előszárnyak hosszabbak a hátsóknál. A szárnyak átlátszók és hártásak. A harmadik lábszár hosszabb a többinél. A potroh végén van a fulánk, melyet védő eszközül használ ellenségei ellen.

2. Synthesis. **A méh munkája.**

Már elbeszéltétek, hogy mit cselekszik a méhecske? Mit hát? Fiu: A virágokból fölnyalja a nedvet és fölszedi a virágpport. Ki látott már méhecskét virággal terhelve repülni? [Többen jelentkeznek.] Hol viszi a méhecske a virágpport? Fiu: A lábszár végén. — Nézzétek meg újra a méhecske lábait! A lábszár vége felé egy mélyedés van; ezt „kosárcának“ nevezik, ebbe teszi a virágpport. — Mihez hasonlítanak ezek a sárga csomócskák? Fiu: Gatyácskákhoz. — Mi történik otthon ezekkel a gatyácskákkal? Fiu: Otthon ezeket a „gatyácskákat“ [csomócskákat] a méhecske lerágja, lenyeli. — És aztán? Fiu: o. Megmondom én. A lenyelt virágpport megemésztí s mint viaszdarabkákat kiizadja. — S mit készít e viaszdarabkákból? Fiu: Sejteket. — Ki látott már viaszsejteket? [Többen jelentkeznek.] Ime, nézzétek meg jól, minő az alakjuk? Fiu: Hatszögletes. — Minek építi a méhecske ezeket a sejteket? Fiu: Abba üríti a mézet. Hogyan vannak ezek a sejtek összetapadva? Fiu: Fenekeikkel. Hasonlítsátok össze a sejteket, mind egy-

formák azok? **Fiu:** némely sejtekben kukaczkok is vannak. Nem láttatok már hasonló kukaczkokat? **Fiu:** Láttunk, a pajorok. — Miknek gyermekei a pajorok? **Fiu:** A cserebogáré. — És ezek a kukaczkok? **Fiu:** a méhecskéé. — Valjon hogyan kerültek ezek a kukaczkok a sejtecskébe? **Fiu:** A méhecske rakta bele. — Ilyen állapotban rakta-e bele? **Gondoljatok** csak vissza a cserebogárra és a pajorokra! **Fiu:** A méhecske is előbb petéket rakott a sejtekbe és a petéből keltek ki a kukaczkok. — Mibe fektetik az emberek kis gyermekeiket? **Fiu:** Bölcsőbe. — Mik tehát ezek a sejtek a méhecskékre nézve? **Fiu:** Ezek a sejtek a méhgyermek bölcsői. — Hát ezek a sejtek? **Fiu:** Ezek a mézsejtek. — Melyik méhecske rejke a sejtekbe a sok petét? **Fiu:** Egyetlen méh rakja; az a mely közöttük a legtekintélyesebb, a legelőkelőbb. — Melyik az? **Fiu:** A királyné. — Mivel egész életében folyvást petéket rak s kis méhgyermekkel ajándékozza meg a méhesaládot, ezért anyaméhnek is nevezik.

Összefoglalás. A méhecske fölnyalja a virágnedvet és fölszedi a virágport. A virágport a lábszár vége felé egy mélyedésbe az úgynevezett kosárcsükhöz is hasonlítanak, haza röpi. Otthon a csomócskák, melyek gatyácskákhöz is hasonlítanak, haza röpi. Otthon a csomócskák lerágja, lenyeli, mint viaszdarabokat kiizzadja. A viaszdarabokból készít 6 szögletes sejtet, melyek fenekeikkel vannak összetapadva. A sejtekbe üríti a mézet. Némely sejtek a méz és virágpor fölvételére, mások a fiatalok számára szolgálnak. Az utóbbiak a méhgyermek valóságos bölcsői. A fiatal méhek pete alakjában kerülnek a sejtekbe. A petéből lesz a kukacz. A királyné a kis méhgyermek anyja.

3 Synthesis. **A méh lakása és élete.**

Tanultuk már, hol laknak a méhecskék? **Fiu:** A méhecskék a kasban laknak. — Melyik közöttük a legelőkelőbb? **Fiu:** Az anyaméh. — Miért mondjuk őt legelőkelőbbnek? **Fiu:** Ő tartja fenn a kasban a rendet. — Az anyaméh még a legfontosabb is, és miért? **Fiu:** Ő rakja a petéket. — S mindjárt a petéből lesz a fiatal méh? **Fiu:** A petéből lesz a kukacz. — S a kukaczból? . . . Emlékezzetek vissza a cserebogárnál tanultakra! **Fiu:** A kukacz bábbá alakul. — S a bábból lesz a rovar (a méh.) — Ime, itt van egy anyaméh, hasonlítsátok össze a többivel, mit vesztek észre? **Fiu:** Az anyaméh hosszabb, karcsubb mint a többi. — Hasonlítsátok már most ezeket a méheket is össze! **Fiu:** Némelyek vastagabbak. — Ki hallott már valamit ezekről a vastag testű méhekről? (Többen jelentkeznek.) Ugy van, ezeket a vastag méheket a többiek megölik. És miért? **Fiu:** Ezek a vastag méhek egész nap esznek, isznak. Nem dolgoznak semmit. Hébe-korba ők is kiröpülnek ugyan egy kis sétára, de máskülönb valóságos naplopók. Az a szerencse, hogy számuk legfeljebb néhány százra rug, különben fölfalnának mindent, a mit a dolgos méhek a nyáron át összehordtak. Őszkor tehát a dolgos méhek ezeket a heréket, mint a méh-család hasznavehetetlen tagjait, megölik és kilölik. A többiek, melyeknek száma több ezer, reggeltől késő estig szorgalmasan dolgoznak, innét van a nevük. Hogyan hívják tehát őket? **Fiu:** Dolgosok. A kis dolgos méhek napközben erdőn mezőn, hegyen-völgyen barangolnak, messze-messze elröpülnek s ha utközben valamely ellenség

öket megmentádná, a fulánkkal védelmezik magukat. A heréknek nincsen fulánkjok.

Összefoglalás. A méhek kasban laknak. Számuk több ezer. Az anyaméh köztük a legelőkelőbb. Ő tartja fen a kasban a rendet. Ő rakja a petéket. A petéből kel ki a kukacsz, ebből alakul át a báb s a bábból lesz a rovar. A here méhek nem dolgoznak, a miért őket a dolgozók megölik.

Fő összefoglalás. (Összefoglalandók az 1-3. Synthezisek, a mi egyenlő értékű a méh rendszeres leírásával. — 1. Associatio. Lerajzolandó a méh: a fej és a 2 szem, 2 csáp és a száj, felső ajak, rágyonyok és a nyelv b) tor a 6 lábbal és 4 szárnyal. c) potroh. 2. Associatio. a) Miben különböznek a herék, a dolgozók és a királyné egymástól? b) Hány szakasz különböztethető meg a méh életében? 1. pete. 2. kukacsz. 3. báb. 4. méh c.) Hasonlítsátok össze a méhet a cserebogárral.

Gyakorlat. 1. Rajzoljátok le a méh testét a tisztázati füzetbe. 2. A méh leírása. 3. A méhek haszna. 4. A méhek munkássága. 5. A méhek lakása és élete. 6. Olvastassuk p. o. Fáy András. „A csóka és a méh“ című meséjét és magyarázzuk meg.

Amicus.

TÁRCZA.

Veszprémtől Almádiig

(Uti rajz.)

A déli vaspálya fehérvári vonalán át a nyugoti vaspályával 3 órai utazás után a czifra szürök hazájába, a Bakony magasabb csucsa aljában elterülő Veszprém városába érünk. Régebben, mikor még harcziásabb idők jártak a földön, — mikor a hegyek tetején épült várak csak nagy nehézségekkel voltak megközelíthetők, akkor Veszprém városa nagyobb jelentőséggel bírt, mint ma. Toldy Ferencz azt mondja róla, hogy a magyarok bejövetele előtt már központja volt a keresztény Pannoniának s fejedelmi székhelye Szvatopluknak. — Hunfalvy János egyetemes földrajzában azt írja, hogy a rómaiak Kr. u. 15-ben, Tiberius vezérlete alatt hódították meg Pannoniát s az itt lakó illireknek réz és bronz fegyverük volt, sőt mint a védelemre alkalmas helyet meg is erősítették.

Róka János, a Veszprémi püspökség történelmének megírója szerint Hesiló herczeg neve után Hesilsburgnak nevezték, melyből utóbb Vesilsburgum lett, s a magyarok saját nyelvjárásuk után ebből csináltak Veszprémet. Horváth István pedig azt igyekszik kimutatni e város nevé-ről, hogy azt Veszprém nevű lengyel herczegtől kapta; hivatkozik Cromárus lengyel történetíróra, a ki szerint Bratisláv lengyel fejedelem szt. István nővérét Judithot vette el második nejéül s ettől származott Veszprém herczeg. Felhossa ennek meg erősítésére, hogy szt. László 1082-ben, Kálmán király pedig 1109-ben kelt okleveleikben ugyancsak Veszprémet emlitenek.

Csanád, Doboka is szt. István hasonló nevű rokonaiktól kapta nevét.

Sőt ezeken kívül még több helynév van hazánkban, melyek személynevektől erednek: Bihar Bihar püspöktől, Arad Aradtól, Hont Huntól s Tihany Tichontól neveztettek el.

A város közepén meredek sziklahegy, az úgy nevezett Benedekhegy húzódik keresztül, melynek déli széles fokán épült vára erős védelmi helye volt a legrégebb népeknek a megtámadások ellen.

Az erős levegőjű várost, melyet a Séd folyó két részre vág, hegyes-völgyes helyiségét délnyugot, nyugot és éjszakra erdőszeg veszi körül. A várbeli püspöki székesegyházat grf. Eszterházy Imre püspök építtette. Ehhez közel mélyebb helyen van a Gizella kápolna, mely régebben a fő templomhoz tartozott, falán az eredeti kékes festék nyomai még mai nap is láthatók.

A várhegy keleti és nyugati oldalán vannak a kanonok házak, — a püspöki palota, a ferenczrendű szerzetesek kolostora, temploma és a kegyesrendiek gymnáziuma.

Veszprémtől délre gyalog egy órányi távolságra fákkal beültetett jó ország-uton haladva, elérjük a magyar tengernek: a Balatonnak északi végét.

Szavakkal ki nem fejezhető érzés hatása alatt ahitattal szemléljük a sugártörést a csendes, tükörsíma vízfelületen, mely ibolyakék színében oly fönségesen ragyogva tünik szemünk elé.

Ha azonban hullámokat ver, a gyönyörű kék szín haragos feketére változik. Nagyszerű látványa Balatonmála nap fölkelése. Sugarai mint csillagok tűnnek fel a víz síma tükörén s mikor az éj fátyola takarja a vidéket, az ég valamennyi csillaga ott fürdik a Balaton vizében.

A Balaton eredetéről különbözők a vélemények.

Sziklay János a „Magyar Salon“ 1885. évi szept. havi füzetében a Balaton nevét Blató (állóvíz mocsár) szótól származtatja, mit a magyarok bejövetele előtt itt lakó szlávok adtak neki.

Már a rómaiak nemcsak a tavat, hanem annak gyógyerejét is ismerték, s annak mentén több fürdőjük volt, melyek közül többnek romjai ma is láthatók. A hagyomány szerint Valéria császárné anyjával Tihany erdős bérézein lakott, a közeli gyógyforrás, a mai Füred vize használatára végett.

A mi őseinknek is hamar megtetszett a vidék. I. Endre a Henrik német császáron nyert győzelem után, 1055-ben alapította a tihanyi apátságot.

Útunk Vörösberényen át Almádiba visz. — E községet délen erdős halmok és hegyek, éjszakra magas szőlőhegyek környezik, s előtte terül el a Balaton sűrű nádasával.

A Balaton mellett alig van előnyösebb fekvésű hely Almádinál.

A hegyek magasabb pontjairól gyönyörű kilátás van a tulpárti Zala- és Somogyba. Hegy, völgy, róna, erdő, forrás és patak természetes változataival gyönyörködtet Almádi.

Az eddig alig ismert kis község évről-évre jobban bontakozik ki az ismeretlenség homályából, — fürdője által, melyet a környék lakói régóta ismertek s használtak ugyan már, de a fürdőt kereső távolabbi község mit se tudott róla. De nem is tudhatott, mert még a legközelebbi érdekeltek se igen vették figyelembe, míg a vidék birtokosságából alakult részvénytársaság fel nem karolta. Ma már kicsi s sze-

rény bár, de kellemes fürdőhely, s különösen megbecsülhetlen oly családok részére, kik nem a fürdő-évad érzéki szórakozásait, hanem a gyógyító víz mellett a szabad természet szépségében való zavartalan gyönyörködés által nyújtott üdülést keresik.

A Balaton-egylet minden alkalmat felhasznál, hogy a kiránduló közönséggel ezt a kies helyet megismertesse, melynek látása valóban elragad minden odaérkezőt.

Almádiból hat órai hajó-ut után érünk Badacsonyba. Szemet, szívet, lelket gyönyörködtető ut, melyet az ember soha se feled el.

Tihany, Hegyesd, Szigliget, Csobáncz, Halász, Szent-György s más nagyobb hegyek környezik a veszprémi és zalai partot. A Badacsony egyike a világ legszebb hegyeinek. — Kisfalu Sándor háza az erdő tövében van; a legmagasabb szírten meg egy kőkereszt áll, melyet néhai Ranolder János veszprémi püspök állíttatott oda, kinek itt nagyserüi szőlőbirtoka volt.

A vidék szépsége gyakori kirándulásra ösztönzi a fürdőközönséget. Mihelyt egy társaság 20 tagig összeszedődhetik, azonnal kész a kirándulás. A minimum 20-ra azért van szükség, mert 20 fit a hajó-díj Almádi és Füred között.

Közelebbi kiránduló helyei még Almádinak a Malomvölgy, Veder-völgye s a Pinkóczy csárda, mely utóbbit szép fekvése s különösen olcsó s izletes konyhájáért gyakran felkeresik a vendégek. Leginkább keresett a halász-lé, mely a harsa, fogas, keszeg és a garda nevű halak keverékéből áll. A balatoni fogas, vagy — mint kisebb korában nevezik: süllő, izletes, fehér húsa páratlan a maga nemében. Sajátságos azonban, hogy még ezelőtt 15 évvel is tömérdek rákja volt a Balatonnak, ma már úgy kiveszett, hogy még mesterségesen sem tudnak újra tenyészteni.

Almádi lakossága szerény, munkás és vendégszerető nép. Hires volt e vidék barátságáról s vendégszeretetéről. Legnagyobb megbántás egy szivélyes meghívás visszautasítása. Vig szüretnek voltak csak azelőtt tiz évvel is itt. Zenével, tánczczal tartattak meg a szüreti ebédek. — Ma már azonban csendesek. A hitvány féreg — a filloxera — itt is pusztítja a szőlőt. A mámai, kenesei, berényi szőlőhegyek már a múlt évben mind kopárok voltak. Sirva mutatta egyik régi ismerősöm múlt évben szőlőjét, melyben három-négyszáz akó bora szokott teremni a megrakott tőkén, mely mintha vesztét érezte volna, annyi fürttel van tele, de melyet a féreg a szőlőtöke nedvének való elszívása folytán meg nem nevelhetett, elsatnyult.

Almádi levegője kellemes s nem oly erős, mint a Bakony felé. Az emberek átlag magas kort érnek el. Van 101 éves embere, ki még mindig maga kapálgat a szőlőjét, s láttam 90 éves embert a fán cseresznyét szedni, s végül beszéltem 83 éves öreggel, ki mindig a természet törvénye ellen panaszkodott, hogy oly korán kell meghalni s hogy az emberi kor véghatára mért nem oly hosszú most is, mint Mathuzalem apánk idejében s így ő még fiatal korát élvezné, bátran megnő-sülhetne.

Eme dióhéjba szorított ritka jó-tulajdonságai okozzák Almádinak azt, hogy alig egy pár évi fürdői életének, immár az ország távolabbi részeiből is ellátogatnak ide; Budapestről, Debreczenből, Kolozsvárról s

több más városból érkeznek vendégek. És a fürdő-vendég azon elhatározással vesz bucsut a kies kis fürdőtől, hogy jövőre újra beköszönt.

Talán egyik-másik kartársamnak szolgálatot teszek, ha e kis rajz által oly helylyel ismertetem meg, hol a fürdői élvezet megszerzésével szerény alaptökéjét a legkisebb mértékben sem fenyegeti az a veszély, melylyel tárczájának rohamos apadásával kellene adóznia.

Michalecz József.

Irodalom.

A beszéd- és értelemgyakorlatokról. (Vezérkönyv gyanánt.) Irta Peres Sándor. A 128 nyolczadrét lapra terjedő s a Népmvelők Budapesti Egyesülete által 50 frt. jutalommal kitüntetett pályamű kapható a szerzőnél Losonczon. Ára 80 kr.

Egyszerű és kettős könyvvitel kereskedelmi és polg. iskolák számára írta Bűn Samu, keresk. isk. igazgató N.-Kanizsán. A 178 nyolczadrét lapra terjedő füzött munka megjelent N.-Kanizsán, Fischel Fülöp kiadásában. Ára 1 frt 50 kr.

Emléklap Nagy Antal, marosvásárhelyi ev. ref. tanítónak arany érdemkeresztrel való kitüntetése alkalmából. Kiadja a marostordamegyei ált. tanítótestület M.-Vásárhelytt. A tiszta jövedelem a nev. testület segélyalapja javára fordítatik. A 26 lapra terjedő füzet ára?

A siketnémák nyelvoktatása. Válasz ndtő Pivár Ignác, siketnéma-intézeti hitoktatónak „A beszélő siketnémák nyelvtanítása“ czimű módszer-tani tanulmányára. Írták Taritzky Ferencz és Scherer István. A 32 lapból álló füzet megjelent Váczott. Ára?

Vegyesek.

— **MEGHIVÓ.** A „Budapesti (budai) tanító-egylet“ június hó 16-án (csütörtökön) d. n. 5 órakor az egyleti helyiségben (II. török u. iskola) évnegyedes (nyári) közgyűlést tart. Tárgyai: 1. Folyó ügyek. 2. Biráló bizottság választása. 3. Hogyan kezeltessenek az el. népiskolában a fogalmazási gyakorlatok? Almásy Jánostól. 4. Más világrészek iskolái Velösy Lipóttól; fölolvassa: Szabó Lajos. 5. Szabó Lajostól Dworzszak János „Magyarország helységnevtára“ (könyvismertetés) 6. Indítványok. A közgyűlést a bombatéri Petz-féle vendéglő külön helyiségben tartandó társas vacsora (à la card) követi. Trájtler Károly, egyt. elnök, S z a b ó Lajos egyt. jegyző.

— **Elhalasztott közgyűlés.** A Budapesti Tanítótestületnek e hó 4-ikére hirdetett közgyűlése, mivel az alapszabályok által előirt 40 tag (ez a minimalis szám) sem jelent meg azon, későbbre, az évrő vizsgálatok utánra halasztott. (Midőn egyrésről a részvétlenség felett sajnálatunknak adunk kifejezést, másrésről arra kérjük a testület elnökségét, hogy miként a fél napi tanítási rendszer kérdésénél tette, hasonlóképp járjon el ez alkalommal is; hívja meg a szakfelügyelet kérdésének tárgyalására a testület összes tagját a közgyűlésre. A helyi körök képviselői, kik minden évben más és más iskolához kerülhetnek, azon testületnek a nézetét nem képviselhetik, melyből kiküldettek. Az át- és elhelyezések folytán egyes iskolák képviseltetés nélkül is maradhatnak, mivel a kiküldetés az iskola változtatásával meg nem szűnik. S ha már a kérdés eldöntésénél az egyeni nézet érvényesül, legyen arra meghiva a testület minden egyes tagja. — Szerk.)

— **Hálalozás.** Dr. Berényi Sándor, föv. tanító, f. hó 7-én 41 éves korában hosszabb szenvedés után elhunyt. Özvegyet s hat kiskoru árvt hagyott hátra

maga után. Temetésén, mely e hó 9-én ment végbe, ott láttuk a VI. ker. iskola-szék elvükét az érsekutczai fiu-iskola tantestületét, több fõv. tanítót a Fröbel-képezde növendékeit s az elhunyt tanítványait. Koporsójára az érsekutczai tantestület s az V. osztály növendékei (kiknek tanítójuk volt) tettek díszes koszorút. A megboldogult kartársak a Kerepes-uti temetőben tették le örök nyugalomra. Áldás legyen porai felett!

— **Öngyilkos tanító** A kétségbeesés daemona mely korunkban annyi embert új az önkéntes halálba, — fájdalom! — a mi sorainkban is sátort ütött. Fájdalommal és részvétellel értesülünk, hogy Czegléden Komáromy László, fiatal tanító, édesanyját s testvéreit itt hagyva, elhunyt atyja sírján agyonlõtte magát. — Bármily nehéz, küzdelmes is a tanító élete, ily kétségbeesett lépéshez nincs jogunk. Hisz a legnagyobb érdem épen az, ha a legnehezebb viszonyok közt is szilárdan megálljuk a sarat.

— **Nyilvános nyugtázás.** (IV. kimutatás.) Eperjes, Nagy-Károly és Toroczkó községek tüz által károsult tanítói számára ujabbán a következõ adományok folytak be:

36. Budapest I. ker. polg. leányiskola tantestületének ivén: Forberger Alberta 1 frt.

37. Budapest közs. felsõ iparrajziskola tantestületének ivén: Vidéky János, Oberg János, Szeicz Ernõ, Lechner Gyula, Gerhardt Alajos, Györgyi Kálmán, Vasadi Ferencz, Kernstock József, Palóczy Antal, Száraz István, Csizik K. 1—1 frt. Dittmann Antal 50 kr. Összesen: 11 frt 50 kr.

38. Brassói áll. polg. isk. és a brassómegyei tanítótestület ivén: Nagy István 5 frt. Orbán Ferencz, Killyéni Endre, Szilágyi Istvánné, Geöcze Sarolta 1—1 frt. Dániel György 60 kr. Mally Nándor, Raidl Sándor, Madarassyné, Stark Vilmos, Jánó Lajos, Zajzon János, Nagy Gyula, Schmid Mariska, Végh Mátyás, Víz Teréz, Siklódy F. 50—50 kr. Borosnyai Katinka, Czinner Janka, Jakab G., Józsa urhölgy 40—40 kr. Nagy Ferencz 30 kr. Összesen: 17 frt.

39. Nagyszombati polg. isk. tantestületének ivén: Goldberger Soma, Kansch Ignác, Alszeghy János, Schwend J. és Nagy J. 1—1 frt. Összesen: 5 frt.

40. Szabadkai polg. leányiskola tantestületének ivén: Takács Ede, Odry Mária, Achátz Mária, Kopp Etelka 50—50 kr. Összesen 2 frt.

41. Szentesi polg. leányiskola tantestületének ivén: Csuppai Kimmernann Erzsébet és Praznoczky Erzsébet 1—1 frt. Összesen 2 frt.

42. Fehérmegyei tantestület székesfehérvári tagjaitól: Göbel János György, Perényi Béla, Alföldi Lipót, Takács és neje, Tóth József és neje, Podhorszky Vendel, Macskássy Rózsa 1—1 frt. Schultzs Ferencz, Jungvirth Simon, Pausch Ráfael, Szepessy Géza, Bezöky József, Rainiss Mátyás, Greizinger Márton, Kárpáti Sándor, Keresztes György, Petres József, Rainiss Ferencz, Bazsalik Mihály, Szladits Ilona, Gyurtsik Márton, Vida Dezsõ, Langer János, Angeli József, Hauptmann Anna, Eördõgh Mihály, N. N. Vezér László és Sziklay Béla 50—50 kr. Összesen 18 frt.

43. Szegszárdi polg. isk. tantestületének ivén: Krammer János 1 frt. Molnár János, Nagy Lujza, Krammer Kálmán és Kiss József 50—50 kr. Bati János és N. N. 40—40 kr. Daitsch Sámuel és Klieber György 30—30 kr. Kovács Dávid 25 kr. Holub János, Batori Dezsõ, Gál Kálmán, Kálmán Károly, Szabó József, Berger Benõ, Goldberger Róza, Abaffy József, Májor Antal, Hirling Éva, Babits Anna, Rívészy János, Kószoru István és Konta Sándor 20—20 kr. Összesen 7 frt 45 kr.

44. Budapest I. ker. Istenhegyi iskola tantestületének ivén: Gotláb György és Gotláb Györgyné 1—1 frt. Összesen 2 frt.

45. Budapest I. ker. várbeli közs. el. népiskola tantestületének ivén: Mayer Ferencz és Csonka Józsa 1—1 frt. Krünnér Anna, Appel Lajosné, Szarvasy Gizella, Kovalszky Katalin, Michalecz József és Farkas József 50—50 kr. Czagányi Fanni 20 kr. Összesen 5 frt 20 kr.

46. Budapest II. ker. török-utczai iskola tantestülete 2 frt.

47. Budapest III. ker. ujlaki iskola tantestületének ivén: Lindtner, Szokolay és Szüts Pál 1—1 frt. Juhay Mihály, Kundrát János, Virágh Anna, Kovács Etelka, Szarukán Irén, Hoffmann Gizella, Hauer Julia, Kinnach Teréz, Leóczy Ferencz, Csath Gyula és Szentkirályi 50—50 kr. Összesen 8 frt 50 kr.

48. Budapest III. ker. korona-utczai közs. el. népiskola tantestületének ivén: Gyulányi Adolf 1 frt. Hauser Ferencz, Feldbaum Regina,

Muschál Imre, Pély Ferencz, Hangl József, Schneider Ilona, Mohr Lujza, Thury Ilona, Bauer Mari, Paczona Gizella és Stern Sarolta 50—50 kr. Összesen 6 frt 50 kr.

49. Budapest III. ker. tanuló-utczai közs. el. népiskola tantestületének ivén: Gergelyi Jakab 2 frt. Barényi Antalné, Pauer Mária, Gyurman Irén, Ebner Vilma, Stacke Ilka, Csehál Anna, Földessy Julia és Radler Károlyné 1—1 frt. Összesen 10 frt.

50. Budapest V. ker. akadémia-utczai közs. el. népiskola tantestületének ivén: Richter Ferencz, Varga Pál, Koller Márton, Freund Vilma, Alkér Ida és Bozóky Géza 1—1 frt. dr. Zsengeri Samu, Ebner Etelka és özv. Hoffmann Tódorné 50—50 kr. Összesen 7 frt 50 kr.

51. Budapest VI. ker. érsek-utczai közs. el. leányiskola tantestületének ivén: Lakits Vendel, N. N., Dorogsághyné, Hercog Sarolta, Travnitsek Emma, Zaremba Gabriella, Cs. J., Kempelen Sarolta és L. J. 1—1 frt. Összesen 9 frt.

52. Budapest VI. ker. sziv-utczai közs. el. népiskola tantestületének ivén: Wendler Irma 2 frt. Wöikenberg Gyula, Hausser Adorjáné, Heinrich Ilona, Kállay Gizella, Nemeckay Irma, Környey Berta, Schön József és Walter Károly 1—1 frt. Cservenka Ferencz 50 kr. Kováts Ede és N. N. 20—20 kr. Összesen 10 frt 90 kr.

53. Budapest VI. ker. bajnok-utczai közs. el. népiskola tantestületének ivén: Fétich Ferencz és Rácz Iréne 1—1 frt. Komáry Erzsébet és Cserszeghy 50—50 kr. Léway Miksa és N. N. 30—30 kr. N. N. és N. N. 20—20 kr. Összesen 4 frt.

54. Budapest VII. ker. Kazinczy-utczai közs. el. népiskola tantestületének ivén: Sántha Lajos és Bertalan Gizella 1—1 frt. Fetter György, Pick Ludovika, Sipos Hermína, Barua Jónás és Bródy M. 50—50 kr. Összesen 4 frt 50 kr.

55. Budapest VIII. ker. státió-utczai közs. el. népiskola tantestületének ivén: Bérczi Márton, Greszler Amália, N. N. és Tanos Czeza 1—1 frt. Kovalovszky József 60 kr. Kömlödi Mór, N. N. és N. N. 40—40 kr. N. N. 20 kr. Összesen 6 frt.

56. Budapest, Josefium-árvaház tantestületének ivén: Barzen Gábor 5 frt. R. V., H. L., Lehel P., Schlisz Imre, Bocz Arnold, Farkas János, Vajda Ferencz és Kaán Géza 50—50 kr. Összesen 9 frt.

57. Budapest VIII. ker. Madách-utczai tanítótestület 5 frt 10 kr.

58. Budapest IX. ker. Lónyay-utczai közs. el. iskola tantestületének ivén: Vajdady Gusztáv, Weiszberger Antónia, Várkonyi József, Bánó József, Bäcker Sarolta, Fekete Berta, Rada Ilona, Styx Hermína, Horváth Béla és H. Arányi Krisztina 1—1 frt. Nagy Lajosné 50 kr. Lutilszky Iván, Böngérfi János és W. J. 40 40 kr. Pejtsik János, Prohaszka Ottó és Skimina Béla 30—30 kr. Klement Alajos 20 kr. A IV. leányoszt. növendékei 2 frt 60 kr. Összesen 15 frt 40 kr.

59. Budapest X. ker. Gyömrő-uti közs. el. népiskola tantestületének ivén: Bredl Sándor 1 frt. Klein Rezső, Eperjessy István és Rampis Lajos 50—50 kr. Összesen 2 frt 50 kr.

60. Népiskolai Tanügy szerkesztősége 5 frt. Egervideki r. k. tanítói kör 6 frt. Összesen 11 frt.

61. Peres Sándor Losonc 1 frt 50 kr.

62. Almásy János f. v. tanító 1 frt.

63. Kenderovits Károly gyűjtő ivén: Radocsay Ferencz 2 frt. Ludwig Gizella és Ludwig Rezső 50—50 kr. Összesen 3 frt.

A mai kimutatás összege 188 frt 55 kr. A múlt számban ki volt mutatva 313 frt 16 kr. és 1 db. cs. k. arany. Az eddigi gyűjtés főösszege 501 frt 71 kr. és 1 db. cs. k. arany.

Wehner Gyula J.
egyes, alelnök.

Szerkesztői üzenetek.

Z. D. Félegyháza. Elküldtük. Szives örömmel fogadjuk s előre is köszönünket nyilváníthatjuk. — **F. J.** Budapest. Kérelmének eleget tettünk. Kérjük máskor egyesületünk pénztárnokához fordítani. — **Cz. J.** Szeged. A 2 frtot megkaptuk.

H I R D E T É S E K.

Brünni kelméketelegáns
nyári öltözetre3-10 méteres szelvényekben,
minden szelvény 4 bécsi rőf
frt 4.80 igen finom frt 7.—
legfinom. frt 10.50 legeslegfin.**valódi gyapjuból,**valamint kammgarn és felső-
kabát kelméket, ugyszintén
utazópláideket, dbját 4 és 6
frtért, szállít az összeg után-
vétele mellett a szilárd és
jóhírűnek ismert posztógyári
raktár**SIEGEL-IMHOF**

Brünn, Ferdinands-gasse Nr. 32,

Magyarázat. Minden szelvény
3,10 mtr. hosszú és 136 cm.
széles, s így teljesen elegendő
egy tökéletes férföltözetre. —
A főntebbi czég ismeretes szil-
lárdtsága és jelentékeny munk-
kaképessége kezeskedik arról,
hogy csak a legjobb áru, pon-
tosan a választott minta sze-
rint szállittatik. — Miután
most igen sok szédelő czég
„brünni áruk“ köpenye alatt
garázdálkodik, ezek ellenében
a főntebbi czég mintákat
küld ingyen és bérmentve.**Huzás már a jövő hónapban.****K**incsem 1 sorsjegy csak 1 forint.**S**orsjegy 11 sorsjegy csak 10 forint.

Főnyeremény készpénzben

50,000 forint

10.000 ft. 5.000 ft. 20% levon.

4875 pénznyeremény. Kincsem-Sorsjegyek kaphatók „A magyar lovaregy-
let sorsjegy-irodájában“ Budapesten, váczi-útca 6. sz.
és e lap kiadóhivatalában.

Hirdetéseket

a

„NÉPNEVELŐK LAPJA“

valamint minden bel- és külföldi hirdetés számára árszabály szerinti
árak mellett elvállal

LANG LIPÓT

nemzetközi hirdetések felvételi irodája
Budapest, V. József-tér 14. sz.Fogalmazás és csoportosítás a leghatásosabb alakban. —
Fölvilágosítások a bármely esetben legalkalmasabb lapokról és
költségtervezetek a legkészségesebben adatnak.

Nyom. Müller K., ezéltt Münster K., könyvnyomdájában II. kerület, fő-útca 20.